

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edincih je moč«.

»EDINOST« izhaja 2 krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gl., za polu leta 3 gl., za četrt leta 1 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v trafikah v Trstu po 5 kr., v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Naročnine, reklamacije in inserate prejema Opravištvo »via Zonta 5«.

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »via Torrente« Nuova tipografija; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznani in poslanice) se zaračunijo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Politično društvo »Edinost« za Primorsko.

Podpisani vabi vse ude omenjenega društva, da se vdeležé občnega zbora dne 6. januarja dopoldne ob 10. uri v dvorani »al Giardinetto« nasproti »Rossetti«.

Dnevni red:

1. Nagovor predsednika.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo denarničarjevo.
4. Predlog zaradi pomnoženja števila dež. poslancev oziroma mestnih svetovalcev v tržaški okolici.
5. Predlog zaradi vpeljave slovenskega jezika v nekaterih mestnih šolah, osnove slov. otročjega vrta in ene čisto slovenske ljudske šole v mestu.
6. Posamezni predlogi.
7. Volitev predsednika in odbora.

V Trstu, dne 28. decembra 1882.

Za odbor:

Iv. Nabergoj,
predsednik.

Iv. Dolinar,
tajnik.

Novoletnica našim prijateljem!

Poštenemu človeku je največje zadoščenje, ako mu koncem leta vest pravi: Storil si svojo dolžnost, napredoval si s trudom in koristil človeštvu. Tudi mi moremo s zadovoljstvom sklenoti svoje račune z letom 1882; v njem moremo zabilježiti velik napredek. Na Primorskem, posebno pa v Trstu se je začelo živahnije narodno gibanje, več koristnih društev na gmotnem in duševnem polju so si osnovali v tem letu tržaški Slovenci, in kar je še več — naš list je storil velikanski korak v napredku, postal je iz tednika dvakrat v tednu izhajajoči, duševno in materialno dobro preskrben list. Ko pa ta napredek konstatujemo, moramo ob enem tudi izraziti željo, da bi se naš list v prihodnjem letu pospel še eno stopinjo višje, kar je pa odvisno le od števila naročnikov. Vsled tega prosimo naše prijatelje, naj nam pridobé kolikor le mogoče novih naročnikov. Mi torej stopimo v novo leto z najboljšo nado; Bog daj, da bi nam bilo leto 1883 še ugodnejše, nego je bilo letošnje, saj od tega je odvisno tudi napredovanje našega naroda na Primorskem, posebno pa v Trstu!

Kakor vedno dosedaj, borili se bomo tudi v bodoče in vedno z večjo odločnostjo za naše narodne svetinje in z podukom skrbeli tudi za gmotno dobrostanje našega naroda.

Zvesti in neustrašeni stražniki Slovanstva in Avstrije na Adrijli, bomo nadaljevali boj z vso ostrostjo proti slranki, ki namerjava uničiti našo narodnost na Primorskem, posebno pa se bomo trudili, da zatremo renegatstva seme, ki je dozdej strupilo društvene raz-

Podlistek.

Petje na Primorskem.

Gosp. Hribar pa je mej tem časom pridno snoval in podučeval mestni pevski zbor za goriško čitalnico, kar vse se mu je dobro posređilo, kajti okoli njega se je zbralo kakih 20 do 24 pevcev, profesorjev, uradnikov, trgovcev, rokodelcev, s kratka vseh stanov; ta zbor se je produciral pri mnogih besedah v goriški čitalnici, in nepristranski človek mora priznati, da so bili oni koncerti, one besede vredne, da se zabilježijo s zlatimi črkami v kroniko goriške čitalnice. Dijakijski pevski zbor, pa čitalnični zbor sta bila po nekako začelnika ne le petja, temuč tudi v obče narodnega gibanja po Goriškem, ki je postalo po novih čitalnicah od leta 1865 naprej vsako leto živahnije. Dijakov pa tako moških, navdušenih in delalnih na narodnem polju ni bilo poprej in tudi ne poslej v Gorici in zatorej je doba Ferjančič-Kocijančičeva vredna, da jo pamtijo ne le dijaki, temuč v obče Slovenci na Goriškem. Kaj so bili tistikrat dijaki, in takozvani »Minki«, to je popisala v »Soči« leta 1875 pod naslovom »Mink« neka jako kompetentna osoba.

Prav v istej dobi se je začelo tudi v Trstu in okolici močno širiti petje. Rajnki g. Ivan Piano (+1. 1878 v Gradiški) osnoval je pri sv. Ivanu močen pevski zbor, kateri se je produciral pri mnogih veseljah v tržaški okolici, štel je blizu 40 dobro izšolanih pevcev; zaradi tistega zbora še živi pri sv. Ivanu, le drugega Piano-ta mu manjka, kajti ta mož, ki je bil tudi urednik tadašnjega »Primorca«, ni znal le učiti, temuč tudi vzdrževati železno disciplino mej pevci. Tržaški pevci, katerih župan je bil po nekako rajnki

mere in odnošaje na Primorskem. Teška je sicer ta naloga; toda z uma svitlim mečem, vstrajnostjo in s prepričanjem v srečo, da je pravica na naši strani, upamo, da dospemo do vedno večih uspehov, posebno ako nas naši prijatelji, ako nas sploh narod vedno zdatneje podpira.

Konečno izrekamo vsem našim podpornikom v tem letu, našim dopisnikom in prijateljem najtoplejše zahvalo ter jih prosimo, naj nam tudi v bodoče zvesti ostanejo. Voščimo pa njim, kakor sploh vsem našim naročnikom in bralcem mnogo sreče v novem letu in to tako iskreno, kakor smo prepričani, da smo z njimi in sploh z narodom, za katerega pišemo, vzajemni v sreči in nesreči. Da bi leto 1883 naš narod še bolj približalo konečnemu spasenju, v to pomozi Bog in sreča junaškat!

»Edinost« stane za vse leto . . . 6 gl. — kr.
za polu leta 3 » — »
za četrt leta 1 » 50 »
za 1 mesec — » 50 »

Plačuje se naprej upravništvu »della Zonta« št. 5. I. nadstropje.

Uredništvo in upravništvo.

Coroninijev klub v državnem zboru.

Mi smo spoštovalci grofa Coroninija, on je istinito eden najplemenitejših kavalirjev v Avstriji, tak človekoljub, kakoršnjih je malo, zraven tega pa učen in zmožen mož; o njem se pač more reči, da mu služi srce in glava, a da smo srce postavili na prvo mesto, to ima svoj dober uzrok. Uže več časa opazujemo Coroninija tudi kakor politikarja, a na tem polju nismo mogli vedno odobravati njegovega postopanja, akopram so morda njegovi nameni dobri.

Mi opazujemo v tej skoz in skoz plemenitej osobi premalo prave odvačnosti, kar je sploh znak visokoplemenitih ljudi, katerim zapoveduje v prvej vrsti srce; a v politiki je treba v prvej vrsti odločnosti, tega nas ne uči le zgodovina, temuč tudi vsakdanje življenje.

Grof Coronini je spoznal menda za svojo najlepšo zadačo, da kolikor mogoče zravna politične nespornosti, to je pokazal uže kakor glavni goriške dežele; a le prehitro je prišel v tej situaciji v nespornosti, katerih slednji izid je bil, da je odstopil od važnega mesta. Skoraj enako se mu je zgodilo v državnem zboru, ko je bil njega predsednik, in mora se reči, priljubljen predsednik. V zadnjem času se je odeepil od ustavovercev, a njegova narava mu ni dopustila, da bi bil pristopil k sedanji večini državnega zbora, ampak osnoval si je posebno srednjo stranko, ki ima, da poiščemo prav blizo primere, enako zadačo, kakoršno je imelo v poprejšnjem trža-

škem zboru onih šest gospodov, (Rittmajer, Dimmer, Volki itd.), ki so hoteli biti »dis Zanglein an der Wage« (jeziček na tehtnici). Kakor pa so oni gospodje v zboru napravili le zmešnjavo in si niso sè svojo neodločnostjo priborili nobenih posebnih lavorik, ampak se more celó na nje velik del odgovornosti zvaliti zato, kar se je sploh v Trstu nespametnega godilo in se še godi; prav tako ne moremo Coroninijevemu klubu v državnem zboru prorokovati velikih uspehov. To nam kažejo tudi imena mož, kateri so pristopili v ta klub, katera so sicer vse česti vredna, a na političnem obnebu dozdej malo bliščeča se. Mej Coroninijevimi pristaši nahajamo največ Italijanov s Primorskega in to uže samo ovajja namen novega kluba. Gospodom se dozdeva sejanja večina državnega zbora pred vsem preslovanska, morda tudi prekonservativna, a to uže manj. Večina pristašev Coroninijevega kluba pa ne bi rada videla, da se Slovanom na Primorskem odkaže njih naravno stališče; vsi ti gospodje so v istini tistega menenja, kakor večina tržaškega, istrskega in goriškega deželnega, oziroma mestnega zbora, da je namreč treba na Primorskem Slovanstvo zadržavati in obdržavati italijansko »hegemonijo«, in Slovanom morda najbolj pravičen mej njimi je prav grof Coronini, akopram so njega simpatije tudi bolj nagajene na italijansko stran.

Iz tega se razvidi, da utegne biti ta klub v prvej vrsti zato ustvarjen, da saj nekoliko brani, da ne bi v parlamentu slovska drevesa zrasla previsoko in tega se uže v kratkem morda do dobrega prepričamo. Ti gospodje bi bili celó federalisti, a le v slučaju, ako se pusté na Primorskem vjeti v sedanjih rokah; proti vsakej drugi, akoprem našej državi bolj pristnej, kombinaciji se bodo gotovo upirali na vse kripnje.

Iz prav tega uzroka se bodo upirali tudi vsem takim gospodarskim osnovem, katere bi utegnole škodovati nadkraljevanju velikega kapitala in volilnim privilegijam viših stanov, posebno pa plutokracije, katero na Primorskem večinoma zastopajo Italijani in poitalijančeni renegati.

To sta uže pokazala poslanca Burgstaller in Vucetich, ko sta glasovala proti nekaterim naredbam nove obrtne postave, vsled česar ju »Triester Tagblatt« smeši in jima v zlo šteje, da sta se vpisala v novi klub, kar ni v interesu Trsta, gledé na resnico, da sedanja vlada Trst podpira in da ima to mesto vse pričakovati od sedanje vlade, a čisto nič od klubov, katerih barve so tako namešane, da jih ni mogoče spoznati. No, v tem obziru utegne »Tagblatt« pač prav imeti. Mi znamo dobro, da sta omenjena gospoda, akopram se ne moreta ponašati sè staro-rimskim, še celo ne italijanskem pokolenjem, bolj privržena tukaj vladujočim italijanskim težejm, a mislili smo, da sta v prvej vrsti zato poslanca, da na Dunaji pazita na prave interese Trsta, na tega trgo-

zbove, kar je hvalevredno in bode gotovo veliko uplivalo na narodno zavest istrskih Slovanov.

Pravo narodno petje mej rokodelci v Trstu pa se je počelo še le leta 1872/73. Tadašnji dijak na tržaški gimnaziji, jako nadarjen naravni muzik, ki je uže v Gorici pod Hribarjem peval in se s posebnim veseljem poprijel učbe o kompoziciji, sedanji colni uradnik v Krku v Istri, g. J. Kosovel, slišal je večkrat tržaške rokodelce, ko so mej seboj prepevali kako domačo, in ker se je prepričal, da je mej njimi dosti dobrih glasov, še več pa veselja za petje, navduševal je delalce za idejo, da napravijo majhen pevski zbor, katerega hoče ob brezplačno podučevati. Res je zbral okoli sebe šest najboljših pevcev-rokodelcev, katere je pridno podučeval v teoriji petja in po kratkem času je uže z njimi nastopil v rojanskej čitalnici. Peli so izvrstno in okolo ten 6 stebrov, kateri so še denes stebri rokodelskega pevskega zbora v Trstu, zbrali so se še drugi dobri pevci, tako, da je ta zbor potem štel vedno 16 do 24, v novejšem času pa šteje uže blizu 40 dobrih pevcev brez učencev. Po pravici gre torej gosp. Kosovelu, kateri je tudi zložil marsikatero še precej vredno slovensko pesem, pohvala, da je on vsejal pevsko seme mej tržaškimi rokodelci, katero seme uže zdaj kaže lep sad.

Kakor v Trstu in tržaški okolici, prav tako se je tudi po Goriškem petje leta 1868 do 1873 prav krepko razvijalo. Nevtrudljivega g. Hribarja smo videli povsod delujočega, a njemu na strani sta bila uže omenjena, jako nadarjena Jos. Kocijančič pa Avgust Leban, oba prezgodaj umrla, oba izvrstna pevovodja, pa oba polna talenta za muziko, tako da sta bržkoné v ženjalnosti celo prekosila katerega mojstra. No, ti možje so skrbeli, da se je petje širilo povsod po Goriškem; kedo se pač ne spominja, kak pevski zbor

vinskega mesta materijalno korist. Mi jima nismo dali nikoli posebne važnosti in gotovo tudi na Dunaji dosti ne zmešata; a od obeh je neprevidno, da se ne držita skoz in skoz sedanje vlade, saj sta manj ali več bila vendar kandidata vladne stranke v Trstu, in ker so tudi Slovenci glasovali za Burgstallerja, zato izrekamo za zdaj željo: ako ta gospod uže neče prav slovenskih težnj zagovarjati, naj saj ne glasuje proti sedanji vladi, ker to ni v interesu Trsta in njegovih volilcev. Mi mislimo, da bi moral g. Burgstaller vendar tudi gledati na to, da si ne zapravi popolnoma simpatije Slovanov v Trstu in okolici, katere je dosedaj še tu in tam imel.

Kakor pa rečeno, Coroninjev klub ne more po nikakem uživati simpatij Slovanov in tudi sploh federalistov ne; on je nek izrastek, ki sploh v političnem življenju nima nobene prihodnosti in prave opravičenosti. Obžalovati je le, da plemeniti grof, ki ima vendar srce za pravico, ni spozna, da na desnici državnega zbora ne zasledujejo pač nič drugega, nego pravično enakopravnost in da bi bil lahko v vrstah desnice Avstriji več koristil, nego pa v klubu, katerega naloga je tem težnjam baje bolj na poti, nego pa v prospeh. Tolaži nas le to, da situacija ni več ugodna poskušnjam novih nedoločnih strank.

Kdo je dobil kranjsko šolstvo v roke?

S Kranjskega 26. decembra.

Veselo Vam, vrlim boriteljem zoper laškega neprijatelja ob Jadranskem morju, morem poročati, da se šolske razmere pri Kranjcih v kratkem začno na boljše obračati. Letos (meseca novembra) je namreč minola 6 letna doba kranjskega deželnega šolskega svetovalstva, čegar večina je do zdaj nam Slovincem zelo neprijazna bila, in vladi je bila po obstoječih postavah naloga, nekatere nove zastopnike v omenjeno šolsko korporacijo imenovati. Zastopnike cerkve in učiteljsva ima namreč sam presviti cesar imenovati; na predlog knezoškofijstva sta bila imenovana dva narodna duhovnika (eden prejšnji, eden nov) in na predlog naučnega ministerstva sta bila od presvitega cesarja izbrana oba prejšnja učiteljska zastopnika (eden Slovenec, eden ne). Ker je ljubljansko mesto poslalo v dež. šolski urad tudi strogo narodnega moža, in ker deželni šolski nadzornik Smolej tudi ni protiven pravičnim zahtevam slovenskim, tako imajo Slovenci uže zdaj večino pri vseh prasnjih, s katerimi se strinja tudi prvosednik korporacije. Odločna in huda nasprotnika Slovincem sta samo zastopnika deželnega odbora. Ta dva ostaneta pa člana v šolskem svetovalstvu le toliko časa, dokler upravlja zdanji deželni odbor.

Kakor hitro pa gre rakom žvižgat zdanji nemškutarski deželni zbor, konec bode tudi pri šolskih zadevah v najvišji šolske gospodski v deželi nemškutarske glorijske, ki se je dolgih 10 let šopirila v Ljubljani — na veliko škodo kranjskemu šolstvu in sploh slovenskemu napredku. — Danes še ne moremo naravnost reči: zanesljivo, trdno večino imamo pri c. kr. deželnem šolskem svetovalstvu, a ko mine polu leta, bomo pač lahko to s ponosom, s mirno vestjo in z naj boljšimi nadajami govorili in tako narodno večino v normalnih razmerah dolgih 5 $\frac{1}{2}$ let obdržimo.

To nam je v tolažbo pri družih zaušnicah, katere nas so v zadevi šolskih gospodk nedavno zadele. C. kr. okrajni šolski nadzorniki, katere smo meseca oktobra dobili, namreč so večinoma neznačajni, nenarodni možje, nekateri celo čudne šalobarde, mej njimi celo eden neučitelj, baron Tanferer, in eden nenarodni duhovnik (bela vrana mej kranjskimi duhovniki).

Ti nadzorniki imajo pri razvitku kranjskega šolstva važno nalogo, imajo zelo odločen glas pri sejah v c. kr. okrajnih šolskih svetovalstvih. V te poslednje je pa naš nemškutarski deželni odbor prav pred Božičem zlegel zopet svoja kukovičja jajca.

je bil napravil Kocijančič v Kanalu? Seme, katero so zasejali ti možje, tudi ni padlo povsod na skalnata tla, mnogo je še ostalo tudi na Goriškem in še denes imamo dobre zборе v Rinenbergu, Nabrežini, v Tolminu, v Kanalu, a ne več tacega, kakoršen je bil Kocijančič, potem je tudi v Brdih par zborov, v Ajdovščini so nekda tudi še nekateri dobri pevci, v obče pa vendar v novjšem času manjka organizacije v tem obziru na Goriškem.

A bili so v Gorici prav zlati pevski časi. Kedo se ne spominja z navdušenjem Preširnovе besede pri »Zvezdi« 29. dec. 1872, ko sta nastopila tudi Noli in Razinger iz Ljubljane in ko je Hribar vodil zbor blizu 50 izvrstnih pevcev? No, in to je bil še le začetek velikanskih koncertov. Zapazivši občno navdušenje za petje, sprožil je vrli Kocijančič misel, da bi se napravilo eno samo pevsko društvo za vse Primorsko, ker le tako bi se moglo napravljati imponentne koncerte in pevske dneve, kakoršnje imajo Nemci v svojo veliko korist in navdušenje za narodno edinstvo. Hribar, Leban in tadašnji urednik »Sočes«, V. Dolenc so se te ideje precej poprijeli in resnično ustanovili občno pevsko društvo »Slavec« za vse Primorsko. To društvo je začelo s 1. julijem 1875 svoje delovanje pod začasnim odborom; a uže 29. julija 1875 je bil izvoljen stalni odbor. Tadašnji profesor v Gorici, sedanjí ravnatelj gimnazije v Pazinu, gospod Hafner, bil je izvoljen predsednikom, gosp. prof. Santelj, še vedno v Gorici, podpredsednikom, gosp. V. Dolenc, denarničarjem, gospod A. Vidic, tajnikom, gosp. A. Hribar glavnemu pevovodju in A. Leban njegovemu namestniku. Oglasilo se je bilo k malu nad 100 podpornikov in nad 200 pevcev iz vsega Primorskega in 30. decembra istega leta je bil uže »Slavec« prvičkrat slavno nastopil v goriškem gledišču. 134 pevcev

Deželni o ibor ima namreč pravico, svoje (ljudske) zastopnike imenovati v okrajne šolske svete. Kakošne može je nek imenoval? Zgoli nemškutarje. Kar je naj hujših nemškutarjev mogel v okrajni najti, pa jih je izbral, n. pr. za Postojno: Deu-a in Burgerja, za Kamnik: Ketzeln-a, za Logatec: Mayer-ja in Planini itd.

S tem so postala okrajna šolska svetovalstva po Kranjskem skoraj popolnoma nemškutarska, vzlasti ako sta glavari in nadzorniki nemškutarja in ako še kakošen neodločen učitelj z svojimi višjimi potegne.

Iz tega pač razvidite, da sta zdanja vlada, katerej Nemci toliko slovanskih grehov očitajo, in pa kranjski deželni odbor zlasti pri okrajnih šolskih svetih dobro preskrbela, da se nemščini v kranjskih šolah ne bo tudi v bodoče krivica godila, in pa — da slovensko šolstvo ne bo preveč napredovalo.

Z. L. V.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Naš cesar je zopet storil veliko delo. Znano je namreč, da so bili v vojaški Krajini veliki razpori zaradi vlastine gozdev in da je bilo zaradi gozdnih prestopkov i nasilstev toliko ljudstva ali obsojenega, ali v preiskavi, da so bile volitve v hrvatski deželni zbor skoraj nemogoče. Cesar pa je vsem obsojenim odpustil kazen in s kaznijo tudi nastopke ter ukazal, da se imajo ustavitl vse preiskave, ki se o tej stvari še vrše.

»Bndapester Correspondenz« poroča, da prestolni nastopnik Rudolf z visoko svojo soprogo pride meseca februarja v Trst, od tod pa nastopita na ladiji »Miramare« pot v Lakromo in potem na Grško, ker se bosta več tednov mudila.

Šeststoletnica vladanja habsburške hiše se je po več deželah praznovala. Cesar je sprejel več deputacij, ki so mu prišle čestitat. Dunajskemu županu je cesar na čestitanje mej drugim odgovoril: »Z avstrijsko prvotno deželo je vzrastel Dunaj od cesarja Rudolfa iz Habsburga pod čuječo skrbjo Mojih prednikov iz majhnega mesta do sedanje veličine in pomembe, in vesel Me, da je bilo Meni možno z razširjenjem mesta odpreti ljubljenu rojstnemu Mojemu mestu novo dobo razcveta in blagostanja. S živo zahvalo pripoznavam, da so Dunajčani Meni in Mojej hiši v sreči i nesreči ohranili najzvestejšo udanost, i to tolikokrat v nevarnosti dejansko z blagom in krvjo potrdili. Pogled na minolega šeststoletja zveste krepke sloge mej vladarji in ljudstvom v dobrih, kakor tudi hudih časih, daje Mi zaupanje, da z Božjo pomočjo vedno tako ostane, i da bodo ta dobra staroavstrijska izročila v sreči dalje živela od rodú do rodú. Izrecite občinskemu zastopu in vsemu dunajskemu prebivalstvu Moj pozdrav in zagotovite ga Moje milosti.«

Trgovinskemu ministru baronu Pino je podelil cesar v priznanje izvrstnega njegovega delovanja red železne krone prve vrste.

Vlada pripravlja zakonski načrt zastran ribarjenja v zaprtih vodah. Ustavoverni udje obrtne komisije gospodske zbornice se prve se-je niso vdeležili. Baron Härdtl je pozneje naznanil izstop iz komisije. K drugej seji pa je prišel baron Engerth ter glasoval za sprejetje obrtne novele. Počasi se tudi ta visoka gospoda udá in ostanejo le nekateri prvaki — na cedlu.

Dunajskim mestnim očetom dela še vedno preglativo dovolitev češke ljudske šole; deželni namestnik je mestnemu županu cele pretil, da vlada razpusti mestni zbor, ako ta potrdi sklep šolskega odseka, ki je izrekel, da je vlada delala nepostavno. Mestni zbor se je vendar zbal ter omenjenega sklepa ni potrdil.

Novi bosenski deželni načelnik Apel, to mora vsak priznati, jako se trudi za pomirjenje in blagostanje nove Avstrije. Prehodil je uže vsjo deželo od sela do sela, ter se povsod skrbno zanimal za vsako najmanjšo stvar; zaukazal je tudi, da mora vsaka ljudska šola imeti vrt, v katerem se bodo učenci učili vrtarstva in sadjarstva. Za Bosno je to gotovo jako

iz vseh krajev Goriškega, iz Trsta in tržaške okolice je nastopilo tam pod vodstvom od tistih dob takomenovanega pevskega generala Hribarja, kateremu je pomagala tudi njegov adjutant rajnik A. Leban. Gledišče je bilo prenapolnjeno, ker prodalo se je nad 600 listov; s tem koncertom je »Slavec« iznenadil vse goriške in tudi sploh slovenske kroge. Prepričali so se rodoljubi, da se more z ozbiljno voljo in združenimi močmi napraviti kaj velikanskega. »Slavec« je potem nastopil leta 1876 tudi s cerkvenim petjem; pel je 24. avgusta v jezuitske cerkvi imenito Oberhofferjevo mašo in zvečer je zopet napravil lep koncert, tudi ta pot je bilo nad 130 pevcev, nastopil je potem še Nabrežini v cerkvi in na prostem in udeležil se je še drugih veselje po Goriškem in Vilharjeve slavnosti v Kalcu; zadnji njegov nastop je bil v Komnu v poletju leta 1877. Povsod je želo to društvo slavo, a razmere so postale društvu neugodnejše, in v novjšem času ni dalo več znamenja od sebe, kar je obžalovati gledé prekrasne zadače, katero je imelo to društvo v narodnem obziru. Da bi se bilo to društvo preživelo, tega še misliti ni. Uzroka, da društvo ne nadaljuje svoje zadače, baje je iskati v tem, da njega duša (general) je zdaj preobložen s posli in pa tudi to, da je zgubil 3 ali 4 najboljše pomagáče.

Sploh pa je na Goriškem reč težavnejša, nego se je mislilo v začetku, pevski zbori so preoddaljeni in še druge neprilike so. A »Slavec« mora zopet oživeti, pa boljše gnezdo bi imel morda »Slavec« v Trstu, nego pa v Gorici, ker v Trstu in okolici imamo nad 200 pevcev, ki morejo na vsak klic brez troškov priti h kakej skupnej vaji, a to je zopet da v Trstu imamo dosti in dobrih vojakov, pa nobenega generala. Kakega Hribarja nam manjka tukaj.

(Dalje prihodnjíc.)

koristno, ker ia dežela je kakor nalašč ustvarjena za vrtarstvo in sadjarstvo.

Vnanje dežele.

Ko se je avstrijski poslanec v Rimu graf Paar 28. t. m. peljal iz Vatikana, kder je bil v avdienci pri papežu, vrgel je krojač Valeriani iz Jakina kamen na njegovo kočijo, a nobenega ni zadel. Krojača so zaprli, izgovarjal se je s tem, da ni vedel, kdo je v kočiji in da je to storil, ker je zaradi velicega pomankanja ves obupan. Pri preiskavi v njegovem stanovanji niso nič dobili.

Črnogorski knez je sprejel turške vlade načrt zastran meje mej Turčijo in Črnogoro.

Da je vshodnje prašanje še vedno tista os, okrog katere se vrté vse velevlasti, to je vsacemu dobro znano. Saj ne mine teden, da ne bi se o njem govorilo in razpravljajo; vsa Evropa je sicer prepričana, da je turško gospodarstvo v Evropi sramota vsem velevlastim, in vendar to gnjilo Turčijo skoraj vse oblasti države podpirajo. To dela zavisti! Ali to nič ne pomore; zdravniki so Turčiji uže davno rekli, da je nobeno zdravlilo več smrti ne otmé; nekoliko dni so jej podaljšali, da bo njena smrt toliko britkejša. Njeni lečniki pa nemajo sreče, ker jih turška kuga davi. V vzgled bodi le Napoleon III.; da on ni leta 1854 nad 100.000 francoskih vojakov žrtvoval za gnjilo Turčijo, ne bi Sedana bilo, a boljše bi gotovo bilo v Evropi. — Mi smo to omenili zato, ker je ruski minister zunanjih zadev Giers, ko je bil zadnjič v Italiji, v pogovoru z urednikom Lazaro enako misel razodel, rekel je namreč, da zadnja rusko-turška vojna ni še dosegla tistega namena, za kateri je šlo i ki se mora nepogojno izvršiti; berlinski kongres je storil take ukrepe, ki nobenemu niso po volji. Minister Giers ima vero v bodočnosti slovanskih ljudstev na Balkanu ter vidi v vshodnjem prašanji še velike nevarnosti za evropski mir, in to mu pritrjuje gotovo vsakdo, ki pozna politično položje. Ta velika nevarnost pa bi lahko bila uže leta 1854 odstranjena i ne ukazoval bi danes Bismark Evropi, da se Avstrija ni zatelebila v Nemčijo, iz katere je bila pozneje prav zaradi nemške svoje ljubezni vržena, ampak da se ni izneverila onej politiki, v kateri je prišla do mogočnosti in slave; to pot je njej kazal princ Evgen in vsi Avstriji dobrohotedi razumni možje. Danes je to res precej drugače, a iz zapletk, v katere se je zapela Avstrija sama, ni se še oprostila, in to oprostje je tudi jako težavno, ker je svoje orožje dala v roke neprijatelju, prijatelja pa s pestjo od sebe odganjala. — Minister Giers je tudi rekel, da utagne biti Avstriji Hrcegovina Ahilova péta, ako Avstrija v tej deželi ne bo postopala z veliko previdnostjo in razumnostjo.

Omenili smo uže boja v italijanskem državnem zboru zaradi prisega poslancev, ter temu dostavili tudi svoje prepričanje, veseli nas tedaj, da je zmagala dobra stvar, ker je glasovalo po trdovratnem boji za prisego 222, in proti prisegi le 45 poslancev.

Angleški časniki se mnogo pečajo s turškim Sultanom; oni pišejo, da živi vedno v smrtnem strahu (ali to ni Turčiji pomenljivo?) i da se njevovi služabniki boje za njegovo pamet. On si domišljuje, da so njegovi sovražniki vsi, ki so okrog njega. (Ni li to živa podoba Turčije?) — Londonski »Standard« poroča tudi iz Carigrada, da je bil te dni neki višji uradnik pri Sultanu, da mu izroči neko prošnjo i ko je uradnik segel v žep po prošnjo, mislil je Sultan, da sega po revolver, ker pa ima Sultan vedno revolver pri sebi, naglo ga zgrabi ter ustrelil nesrečnega prosilca na mestu.

Arabi paši i njegovim pajdašem se je 25. t. m. prebral dekret, po katerem jim je odvzeto vsako dostojanstvo; 26. t. m. pa so jih vkrcali, da jih odvedó v prognanstvo na otok Ceylon.

Mej Francosi in Kitajskim še ni poravnano prašanje zaradi Tonkina. Kineški poslanec zahteva, naj francoska vlada pripozna pravice kineškega cesarja na to deželo. Francoska vlada pa se temu brani ter smatra Tonkin kakor francosko naselbino, ki bo jako ugodno vplivala na francosko obrtnijo in trgovino. Več francoskih trgovskih hiš, posebno iz Marsilje, poslalo je uže svoje zastopnike v Tonkin, da tam ustanove podružnice.

Dopisi.

Iz Suhorje 28. decembra.

Uže nekaj časa se gori od Bistrice pa doli do Vrem mnogo govori pa tudi po slovenskih časopisih pisari o znanej prodaji reške vode tržaškemu mestu. No, dat vsak istiniti človekoljub lahko Tržačanom prav iz srca privošči bistre sveže vode; le to naravno pravico trdimo i homo vsedgar trdili, da Reka, oziroma Bistrica je po vseh paragrafih: božjih i svetovnih, prava neovrgljiva naravna lastnina in imovina vseh onih vasi, koje je dopisnik iz »Notranjskega Krasa« v »Edinosti« št. 76 nabrojil, — a ne le dotičnih posestnikov, koji imajo svoje mline i pile na omenjenej Reki postrojene. Sicer je dobro treba vedeti i znati, da skoraj vsi dotičniki razven nekotih Bistričanov, ne živé od mlinarstva i pilarstva, nego bolj od živinoreje, vinogradov, njiv, senožeti, i zelenih livad, ki je imajo ob reškej vodi. Mlin i pila sta jim samo malenka pripomoč. Poglejmo n. pr. samo veleposestnika »Žagarja« doli pod Suhorje; »Dolganovec«, pa tudi nema ni mline ni pile... Tem i takim ljudem ni spodrezana žila eksistence, i ne zgodi se jim tolika krivica, kakor si morebiti kdo domišljava. Pa poglejmo nekoliko drugo zadeto stranko. Kmet, bodiš iz kdekoli bližnje vasi, prišedši zvečer z dela domov, zadene meh žita na ramo i hajd v bližnji mlin ž njim, da se mu po noči izmelje, drugo jutro pa kdo od družine skoči po meh moke, da si tako ves dan prihrani za drugo domače nujno opravilo. In če kmet pelje na pilo čok, da si ureže žagance za domačo rabo,

kaj učini večidel to? zvečer, da mu je čok skoz noč v žaganice pretvorjen. Navado imamo, da ovce in jančke zaženemo zgodaj v jutro na reško vodo, da jim volno operemo; in po leti o velikej suši; kdaj gredó »Dolani« z vozmi po vodo na Reko? Po noči, da pripeljejo do belega dneva vsaj nekoliko svežo vodo domov. Ti voznički pa vodo zajemajo na tekočem mestu. Vse te i jednake pravice pa bi tukajšne ljudstvo zgubilo, ako bi se nam ponočna Reka zamašila i drugam odpeljala. Moja misel je ta: Voda Reka je nas vseh, i pri mogočej prodaji imajo vse zadete vasi pravico do odškodovanja. To odškodovanje naj bi se vršilo po štiridelnem razvrščenju: po štiri desetinke od vse denarne svote, kojoj bi ljudstvo vdobilo kot odškodnino za oddani del reške vode — naj bi vdobili mlinarji i pilar na reškej vodi; po tri desetinke najbližnji vaščanje; po dve bolj oddaljenejši vaščanje, po eno desetinko najdaljnjejši odškodovanci. To odškodovanje naj bi se završilo po hišnih številkah; torej, kolikor več hiš v vasi, toliko večje odškodovanje. Naši kraji, od Vrem do Bistrice, imajo uže dolgo časa prav slabe letine, davki so nam uže čez rame zrastle, do grla bredemo v dolgih, velika revščina je povsod očitna, ako odstopimo tržaškej gospódi ponočno vodo na Reki, vdobi naše ljudstvo vsaj nekoliko novčene podpore v sedanjih hudih stiskah. Te odškodovane svote pa naj bi ostale nedotakljivi kapital dotične pravne stranke, oziroma posam. vasi; uporabiti bi se smele samo vsakoletne obresti od glavnice. Da se v tej okolnosti za ljudsko blagost vse pravično izvrši, smelo se zanašemo največ na preblazega i prosvetljenega gospoda A. Globočnika, c. kr. okrajnega načelnika v Postojni, kojega naj Bog poživi na mnogaja leta!

Pravicoljub.

Domače in razne vesti.

Tržaško-koprskemu skofu dr. Glavinu je podelil papež dostojanstvo in naslov rimskega grofa ter ga ob enem imenoval za papeževga hišnega prelata in prestolnega asistenta.

Pruski princ Friderik Karol je došel včeraj ob 11 zjutraj v Trst, pa se je uže popoldne odpeljal v Aleksandrijo; — na kolodvoru ga je sprejel namestnik baron Pretis.

Italijanski generalni konzul v Trstu, vojvoda Lisignano, prestavljen je iz Trsta v Montevideo. — Stvar je prišla kar nakrat in mora kaj pomenjati.

Seja mestnega zbora dne 23. t. m. je bila zaradi tega zanimiva, ker je lahonska stranka sama tožila zoper slabo gospodarstvo, katero je prav ona stranka zakrivila. Zbor je sprejel (proračun za leto 1883, ki sklepa s primanjkljajem f. 136.690. — Ta primanjkljaj se pokrije s prodajo zemljišča v Via Carradori in Via Giotto za 70.000 gl. in (dovoliti je tudi, da magistrat vzame na posodo na tekoči račun do gl. 150.000. — Progressovci so v mestnem zboru hoteli, da bi se primanjkljaj pokrili z najemom novega posojila in s povišanjem davka. S tem so najbrže hoteli konservativcem vzeti dobro ime pri volilcih, kateri uže tako preveč plačujejo davkov. Gospodarstvo je sploh slabo, kar se tudi iz tega vidi, da magistrat terja skoro v vsakej seji dovoljenja za nove neprevidevne troške in tako je mestni zbor moral dovoliti tudi v zadnjem seji blizo 3000 gl. za razne troške. — Dosti pojedó vsako leto tudi obresti vsako leto rastočega mestnega dolga. — Glavna napaka pa je, da magistrat redi preveč uradnikov in služabnikov in da preveč zida. — To zidanje in sinekure se bodo morale enkrat ustaviti.

Tržaške novosti. Leopold Contento, ki je bil v zaporu zaradi suma, da je vrgeł bombo 2. avgusta, umrl je v sredo. Predno je še sodila človeška pravica, zadela ga je — Božja. — Šel je k malu za svojim prijateljem.

Se družega konspiratorja proti Avstriji in tržaškega rogovileža je zadela žalostna osoda. Znani Levi, zaradi katerega je bilo toliko prepira in pisarjenja mej Avstrijo in Italijo, zblaznel je te dni v Benetkah.

Odbor za osnovo permanentne obrtniške razstave v Trstu nabira zdaj darove za potrebno zgradbo in je dozdaj nabral uže 6000 gl. Nam se zdi, da vsa ta stvar ni v pravih rokah, ker lahonsko delalsko društvo bo v tej zadevi postopalo popolnoma pristransko.

V sredo je šla neka gospa (židinja) na židovsko pokopališče, se seboj je imela desetero otrok, velikih (ena hči je celó omožena), srednjih in še prav majhnih, Obiskala je cela družina grob moža, oziroma očeta, ki je še le pred kratkem umrl. — Ko se vdova joče na grobu, kar nakrat prebledi kakor smrt, zgrudi se na grob in ostane mrtva. Misli si je položaj zapuščenih otrok.

Nek 18 letni Dalmatinc, Dominik Novak, študent, je šel predvčeršnjem v »Hotel della Ville« in tam ukazal kopelj. Komaj pa leže v kad, zaslišijo iz one kabine dva strela. Gredó hitro gledat in najdejo mladeniča uže mrtvega, ker si je pognal 2 krogli v srce.

Od kar so Oberdanka obesili, zgodi se skoro vsak dan, da polno iz Laškega sem dohajajočih listov na pošti konfiscirajo, ker vsi ti listi povzdigujejo mučenika slovenske krvi za italijanske reči.

Umril je v Trstu v četrtek kalviński superintendent dr. Buschek, ki je tukaj bival uže 40 let.

Imenitni dramatik Ernesto Rossi je odšel v Gorico, kder da nekoliko predstav.

Nek sluga v kavarni »Litke« je našel pred kavarno »Litke« listnik, v katerem je bilo 700 gl. — Pošten najdenik je iskal toliko časa osobo, katera je zgubilo ono svoto, dokler jo je našel ter jej povrnil denar. — Nič posebnega; a tržaški listi se čudijo tolikej poštenosti, kar je znamenje časa.

Z novim letom dobimo razun uže naznanjenega dnevnika »L'Alabarda di Trieste« še drug trgovski

dnevnik »Il Tergesteo« in tednik, katerega bode izdal nek Rosenthal v vseh bolj znanih evropskih jezicah. — Kakor se vidi, bode v Trstu kmaio na vsakih 100 čitateljev po 1 list.

Tukajšnje **srbsko društvo** je imelo 28. t. m. svoj občni zbor, v katerem so zbrali nov odbor in za predsednika sopeset č. g. Kneževića.

Silvestrov večer. Opozorujemo vse č. c. ude slovanskih društev v Trstu na veselico, katero priredi pevski oddelek »delalskega podpornega društva« jutri, zadnji dan leta, zvečer v dvorani »al Giardinetto« nasproti vrta Rosetti. Naj pridejo v velikem številu, ker veselica obeča biti lepa in živahna. — Program smo priobčili uže v zadnjem listu.

Ude tržaške čitalnice opozorujemo na občni zbor, ki bode jutri, v nedeljo ob 6 uri zvečer.

Policijsko. Pri Sv. Ani so se 27. t. m. stegli nekateri rokodelci in eden izmed njih je bil ranjen z nožem tako močno, da so ga morali nesti v bolnišnico. — Mizar C. rodoma Goričan, ukradel je 27. t. m. v neke prodajalnice neko kositerjevo posodo, a ko ga je policija ujela, postavil se je vbran in ga je torej policija komaj mogla odvesti na varno. — Nekega kamnoseka je policija ujela, ko je hotel zmuknoto na velikem trgu neke gospojmošnjice z denarjem. — Peku Hentzu na kasarnskem trgu je nekdo ukradel v nedeljo pušico polno čaja vredno nad 20 gl. — V nekej krčmi v Via S. Francesco je krčmar z dvema gostoma vtorek tako močno razsajal na Avstrijo, da je bilo slišati na ulico in da so slišali tudi stražniki, kateri so vse tri peljali v šolo, kder se bodo učili, kaj vse je v Avstriji dopuščeno in kaj ne. — Včeraj se je začela obravnava proti nekaterim zatoženim veleizdajca. R. Battera iz Zadra, 23 let star, bil je obsojen na 2 mesca; učitelj telovadbe Gregor Draghicchio (Dragič) iz Poreča pa na 6 mesecev, oba zaradi razžaljenja cesarja. — Oba obsojena sta sopeset renegata. Ljudstvo, ki je obsojena čakalo, kadar so ju peljali iz sodnije v ječo, kričalo je obema v obraz: na v. l. e z njimi! — Nekemu markerju so včeraj po dnevi iz njegove sobe ukradli uro, zlato verigo in 25 gl., v Trstu je treba dobro spravljati.

Cesarski parnik »Andreas Hofer« ki je bil, kakor znano, močno poškodovan na nekem školu blizo Paga z Dalmacij, pripeljali so te dni v Pulj, da ga popravijo.

Iz Butovelj se nam piše: Te sv. praznike smo se prav dobro imeli, posebno ker imamo prav izvrstnega gospoda duhovnika Ivana Juha. Gospod učitelj, Anton Kosovelj, nam je v kratkem izučil pevce, da so prav dobro peli pri službi božje, zato mu gre čast i hvala. Imamo tudi novega župana gospoda Andreja Laha in zanašamo se, da bo dobro županil. Veselo novo leto!

Iz Povirja se nam piše: Volitev novega župana in podžupana se je vršila dne 23. t. m. redno, ker so poprej za njo župan, namestniki in župnik vse vredili. Točno ob 9. uri dopoludne se je staršinstvo zbralo v župniški sobani, ob 10. uri se pripeljal g. c. k. okrajni glavar iz Sezane, prečital je dotične §§ občinskega volilnega reda, kako se ima voliti in kdo ima pravico izvoljen biti. Potem se prične volitev župana, za katerega je bil izvoljen soglasno Andrej Kocjan, za podžupana pa prvi namestnik Matija Karis iz Mrč, Andrej Mahnič iz Povirja in Janez Mahnič iz Gorenjega.

Iz Gorice se nam piše: Drugi božični praznik pod noč, zbrali so se fantje iz Neblega, Fojane, Rutarij, Dolenj in Pojanis v krčmi pri tako zvanih hišah Mulinut v Neblem. Ko so se uže dobro nasrkali dobre in sladke rebule, začel je boj; bili ste dve stranki, Slovenci proti Lahom; boj se je pa žalibog za Slovence se smrtjo končal. Nek mladenič iz Neblega, sploh za poštenega in pridnega moža poznan, vdobil prvič je na desnej strani od spredaj mej nižjimi reburami z nožem 14 cent. dolgo rano, a zopet preboden je bil od zadej. — Bežal je potem iz krčme kakih 100 korakov daleč, a tam se zgrudi in umre. — Žandarmerija iz Dobrovega je truplo našla in danes, ko to pišem, uže je Kurminska komisija, ki zločinca preiskuje, na delu. — Božja laška in toliko hvalisana kultura, kde pa si, da imajo tvoji verni takšne izgled!

Rifemberška čitalnica bode imela 31. t. m. občni zbor s tem le dnevnim redom: 1. Kratek pozdrav predsednika. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo denarničarjevo. 4. Volitev novega odbora.

Odlikovanje. Ljubljanski voskar in trgovec z medom, g. Oroslav Dolenc, dobil je na dunajskej bučelarskej razstavi za posebno izvrstni rožni med krasno izdelano častno diplomu. Čestitamo vrlému našemu rojaku, katerega izdelki so tudi v tržaškej razstavi vzbujali pozornost obiskovalcev bolj, nego presojevalcev.

Š smrti na vešala je bil 26. t. m. pred ljubljansko porotno sodnijo obsojen kmetski fant Jožef Prelesnik iz kamniškega okraja, ker je lastno svojo mater umoril! Oh, groza! — Spartanski postavodajalec Likurg za tako hudodelstvo ni določil nobene kazni zato, ker je mislil, da tako hudodelstvo ni mogoče. In Likurg še ni mogel poznati Kristove vere, ker je davno pred Kristom živel, i tako tudi Spartanci ne. — Nadalje je obsodila k smrti na vešala Antona Pavčiča in Janeza Beslaja, ki sta pri Zalogu umorila žandarja Langerja.

Vrhnjska čitalnica je pri svojem občnem zboru, dne 26. t. m., vsled predloga g. Gabriel Jelovškega enoglasno imenovala gospoda Fran Kotnika, veleposestnika i tovarnarja iz Verda in gosp. Dr. J. Vošnjaka, državnega i deželnega poslanca, častnim članom omenjenega društva. Gospod Kotnika imenovali so častnim članom radi njegovih mnogih podpor, koje je storil društvu, gospoda Dr. J. Vošnjaka, pa radi njegovih velikih zaslug za slov. narod, osobito za njegovo nesebično potezanje za narodne pravice.

Jezičnik. »Novice pa dr. Janz« bl. Spisal J. Marš. XX. 1. Ljubljani 1880

Tega po

»Učit. Tov.« priobčenega opisa je nekaj zvezkov s sliko rajncega Očeta slovenskega naroda, s pregovorom, v katerem se pričujoči letnik posvečuje *Franju* vitezu Miklošiču k njegovemu 70. godu, in z razgledom o knjigah Bleiweisovih posebe na prodaj v katoliškej bukvarni a 70 sl., po pošti 75 sl.

Reform. nemški tednik, v Beču, katerega izdaje gosp. vitez Smolski, in zastopa slovanske koristi, priporočamo vsem Slovencem, ki čitajo tudi nemške časnike, ker je res izvrstno uredovan in prinaša tudi posebno literarno prilogo, v kateri se nahajajo prestave najboljših proizvodov slovenskih pesnikov in literatov. List stane četr let 3 gl., na pol leta gl. 6, za celo leto gl. 12 in se naročuje v Beču, Josefstadt, Wickenburggasse 19. Parterre 1.

Gospodarske in trgovinske stvari.

Poštno hranilnica. (Konec.) Dopisi uložnikov hranilničnim uradom na v ta namen preskrbenih tiskovnicah so prosti poštne, prav tako so proste koleka vse prošnje in druge uloge, katere pošiljajo uložniki uradom v zadevi ulog. Na poštne uloge ne more dejati nihče nobene sodnijske prepovedi. Vse tiskovine, kolikor jih potrebuje v namen, dobiva uložnik brezplačno.

Vsak uložnik lahko cedira svojo hranilnično knjižico; ako ima cesijonar uže sam knjižico poštne hranilnice, potem se mu pripiše svota kupljene knjižice v njegovo knjižico, ako pa tako združena svota preseže najvišjo letno ulogo (300 gl.), potem se izplača kar je več, ali pa se za dotično svoto kupi državnih papirjev.

Kedor hoče uloženi kapital deloma ali popolnoma imeti, mora dotični znesek odpovedati pri poštnem uradu, kateri precej piše v osrednji urad v Beč, od koder pride s prvo vratečose pošto potrebna nakaznica.

Državni papirji, ki so bili nakupljeni na račun vložnikov, pošiljajo se jim na njih stroške, ali se shranjujejo po uradnih brez stroškov ter se poročajo daje za število in komade in za kupone, ki preostajajo. Poštna hranilnica daje o shranjenih državnih papirjih lastniku obrestne bukvice (Rentenbüchel), od teh se prepis (duplicat) hrani pri uradu.

Obrestne bukvice dajejo vložniku vse tiste pravice, kakor vložne bukvice same, izvzemši pravico, da se na tiste ne more prepoved naložiti niti zastavna pravica pridobiti in je tudi prisilno vračanje poštne hranilnične bukvice nedopustljivo. Za obrestno knjižico ni določena najvišja vložba. (Maximum).

Vlastnik obrestne knjižice ima pravico, da vsak čas prosil pri poštnem uradu, naj se prodajo njegovi državni papirji ali samo njih nekaj. Prodajo se na borzi takoj, ko se prošnja vložil in s tem, kar se je skupilo, ravna se po naročilu vložnikom.

Ukaz trgovinskega ministerstva določil zmerno provizijo, katero bode izplačati za nakup in prodajo državnih papirjev, in za pobiranje kuponov, oziroma dobitkov pri obrestonosnih srečevanih državnih lozih. Ta provizija se odšteje od vdobljenega ali se vpiše v vložne bukvice vložnikove za izplačano (povrneto).

Da zavod torej doseže svoj namen, vpeljane so tako zvane hranilne pole. Kdor ne more na jedenkrat prihraniti si 50 novcev, kupi samo poštno marko za 5 novcev, jo prilepi na hranilno polo, katero dobi brezplačno ter nadaljuje z nakupovanjem toliko časa, dokler ne nakupi 10 kolekov ali mark. Tako hranilno polo zamenja pri njemu najbližjemu c. k. poštnemu uradu z vložno knjigo, ktero mora vložnik lastnorčno podpisati, ali pričo zaupljive osebe podkrižati. V to knjižico spiše uradnik ime, priimek, stanovanje itd. vložnikovo, na posebni strani pa vloženo glavnico ter knjižico izroči vložniku. Poštni urad naznani vse ednega dne vložene glavnice po pošti istega dne vodstvu poštne hranilnice v Beči, ki pošlje najkasneje v 14 dneh potrdilo vloge. Ako po preteku 14 dni vložnik ne bi dobil potrdila, ali pa ako je došlo potrdilo pomanjkljivo, more vložnik potrdilo po kateri si bodi pošti reklamirati ali pa zahtevati, da se pomanjkljivost popravi. V ta namen se je poslužiti zadnjih, vložni knjigi dodanih pol.

S kupljenimi naslednjimi 10 koleki se vloga zviša na eden goldinar, od ktere glavnice vodstvo pričeni s 1. ali 16. dnem istega meseca plačuje obresti po 3 od sto.

Naložijo se lahko tudi večje glavnice, a le v zneskih, ki se morejo deliti s številko 50. Na jedno in isto knjižico se ne more na leto več ko 300 gl. naložiti, vsega vkup pa na več ko 1000 gl. Hranilnih pol se ne sprejema več ko ena na teden od istega vložnika.

Kdor vložil v enem letu nad 300 gl. ali v več letih nad 1000 gl. na jedno in isto knjižico, mora na ukaz vodstva vloge znižati na imenovane svote. Pri tem pa ne pridejo v poštev zneski, katere je kdo iz hranilnice vzdignil. Ako vložnik po preteku ednega meseca od danega ukaza vlog ne zniža, kupi vodstvo za vloženi denar državno obligacijo (dolžno pismo nominalne (imenske) vrednosti 200 gl., vknjiži porabljeni znesek kot izplačilo glavnice ter pošlje vložniku kupljeni državni papir, ali pa ga v lastni denarnici na račun vložnika ohrani. V zadnjem slučaju izroči vodstvo dotičniku obrestne (rentne) bukvice. Hranilnica prodaja vložnikom vrednostne papirje proti majhni odškodnini in jim izplačuje skupljeno gotovino.

Dopisuje se pa lahko v vsakem jeziku, ki je postavno dopuščen v avstrijski državi, tedaj tudi v našem milem maternem jeziku, kajti tiskovine je tiskalo vodstvo poštne hranilnice v vseh jezikih, ktere govore narodi v Cislajtaniji.

To so glavne poteze nove osnovanih državnih hranilnic, ki so sicer dobra, a le enostranska naprava v narodno-gospodarskem zmislu, kar smo uže v uvodu rekli.

Tržno poročilo.

Kava — v dobrem obrajtu, prodalo se je posebno dosti kave Rio, cene so se za malenkost zboljšale. — Prodalo se je ta teden 4000 vreč Rio po 35 do gld. 54, 500 vreč Java gld. 58 do gld. 60., 2 do 300 vreč Santos gld. 46 do gld. 56., Ceylon plant. stane gld. 92 do gld. 128.—, Portorico gld. 90 do gld. 96.—, Moka gld. 124 do gld. 128.— **Sladkor.** — Vsled neugodnih poročil in neznanega prasanja so cene tudi tukaj padle. — Prodalo se je 7000 metr. stotov sladkorja v vrečah po gld. 29 do gld. 33.— **Sadje.** — Zarad praznikov je bila prodaja čisto majhna, pri vsem tem pa so se cene vzdržale. — **Olje.** — Neznanatna kupčija, cene so postale bolj mlahove za jedilno, a bolj trdne za namizno; — zadnje velja danes gld. 55 do gld. 64.— prvo pa gld. 36 do gld. 41 po kakovosti. — **Riž** — v slabem obrajtu, ker ne dobaja skoro nič naročeb iz notranjih dežel, cene so nekoliko padle; velja riž italijanski gld. 16 do gld. 22.—, Rangoon gld. 11 1/2 do gld. 12 1/2.

Petrolje se vedno vzdržuje na ceni od gld. 10 1/2 do 10 1/2. Tendenca dobra. — **Domadi pridelki.** V fižolu vedno slaba kupčija, ker ni izvoza, cene jako šibke. Maslo vedno še obrajtano in plačuje se po gld. 88 do 96 dobro štajersko.

Poslano. *)

20. t. m. me je inšpektor od nove straže ustavil, ko sem nemu človeku klobaso prodal na poti mej Dogano in novo luko in vkljub temu, da sem mu rekel, da nisem vedel, da se tam ne sme prodajati, ker dotična naredba ni bila nikder javljena in tudi ni nikder dotična prepoved prilepljena v novej luki, me je jako strogo prejel in gnal, kakor kacega roparja pred policijo, mene poštenega moža, ki ni imel še nikoli opraviti s policijskimi zapori. Meni je to napravilo pred svetom veliko sramoto in zato se moram javno pritožiti proti tako krutemu ravnanju. — Pred policijo mi niso mogli dokazati nič slabega in zato sem bil tudi precej spuščen. — To javim v namen, da bodo ljudje, ki so me videli kakor gnanca policijske straže vedeli, zakaj se je to zgodilo in tudi v namen, da c. k. straža ima potrebne obzire proti poštenjakom, katere v kje najti, ako kaj prestopijo.

Anton Kolman.

V najem

se odda, na najlepšem kraju tik glavne ceste, eno uro od Gorice stoječa hiša št. 83, z štirimi dično napravljenimi sobami, kuhinjo, kletjo, širnim dvoriščem, štalo in vrtom; za gostilno, mesnico in vsako kupčijo pripravo.

Pogoji se izvedó pri lastniku Antonu Drufovka v Mirni.

Razglas!

Dne 8. januarja 1883 popoldne ob 1. uri bode pri občinskem uradu v Tomaji javna dražba, na kateri se odda predelovanje jednega kosa skladovne ceste v Tomaji

Klicna cena znaša skupaj 723 gld. 43 kr. Podvzetnik položi 10% varščine.

Natančneje pogoje in načrt pregleda lahko vsakdo pri omenjenem občinskem uradu v Tomaji.

Cestni odbor v Sežani dne 10. decembra 1882. Načelnik.

Vabilo na naročbo.

Preverjeni, da nam je ilustriran šaljiv list živa potreba in vvažuje razne, po odličnih rodoljubih ponavljane želje, začeli bodemo počenši od novega leta 1883 izdajati zabavno-zbavljivo in šaljiv list

„ŠKRAT“

ki bode izhajal za sedaj dvakrat na mesec in prinašal razen lepih, v Pragi izdelanih slik in kratkih šaljivih povestij raznovrstno zabavno gradivo, razpravljajoč vsakdanja politična in socialna vprašanja v kolikor možno mikavnej obliki, ozirajoč se pri tem ne samo na Ljubljano, ampak na vse slovenske pokrajine. Za to podjetje zagotovilo nam je sicer uže nekaj v Ljubljani bivajoših rodoljubov svojo duševno pripomoč, a da bode list dovolj mnogovrsten, obradamo se zaupno do vseh rodoljubov, katerim je pri naših sedanjih razmerah ostalo še kaj humora in dovčipa, da balgovoljno pomnože kolo naših sodelavcev.

Ker ima pa vsako podjetje tudi svojo gmotno stran, prosimo rodoljube, da nas z obilno naročbo podpirajo, v našem, zlasti v začetku težavem početju.

Cena listu bode:
Za vse leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 50 „
„ četrt leta „ 30 „

Inserati vzprijemajo se za primerno ceno in naj se, kakor novi, pošiljajo upravništvu.

Uredništvo in upravništvu šaljivega lista

„ŠKRAT“

v Ljubljani, v „Narodnej tiskarni.“

Razno, posebno sobno pohištvo za 200 popolnih sob,

katere je imel v najemu oficijelni urad za preskrbovanje stanovanj za časa razstave (A. Hirschfeld, mej narodna agencija za liste) s katerim so bile napolnjene 3 hiše, je na prodaj, da se izogiblje podjetje troškom na vožnjo nazaj. Proda se le za točni denar

po najnižji ceni.

Prodaja se vrši vsak dan od 9. ure pred. do 4. pop. v Via Caserma št. 3. nadstropje II. in Via Nuova št. 3. I. II., III. in IV. nad. 5-4 Ignacij Kron z Dunaja.

*) Za spise pod sem naslovom je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor mu dotični zakon veleva. Ured.

Obče znane in izvrstne na tržaški razstavi s srebrno svetinjo odlikovanej
voščene sveče
z čistega nepokvarjenega čebelnega voska
priporočata 9-4
P. in R. Seemann v Ljubljani.

Za Božič

prodajam urne verižice za gospode in gospé v zlatu povite po 2 do 5 gld., demante iz Sumatre, ki se od pravih nič ne lošijo, po 1 gld. do 5 gld., bracciete, uhane, broše in srajčne gumbice močno pozlačene in z demanti iz Sumatre okinčane, zlate prstane s českimi granati, vse po 1 do 5 gld. Pismeno se zavežem, da moje blago nikdar ne začrni, in vrnem denarje nazaj, ako bi se to zgodilo. Demanti iz Sumatre se tudi v poslani reči prav po ceni vdelujejo. Pohvalna pisma od znamenitih oseb so vsakateremu na ogled.
Wilhelm Rosenkranz,
Exportgeschäft, Prag.
Weinberge.

5-3

Nič več kašlja

(10-10) **Prsni čaj** napravljen po lekarničarju **G. B. Rovis, v Trstu, Corso 47** ozdravi vsak kašelj, še tako trdovraten, kakor to spričujejo mnoga naročila, spričevala in zahvale, ki dohajajo od vseh strani in za uspehi prvi h tuk. zdravnikov.
Ta čaj je sestavljen iz samih rastlin in čisti kri, ima dober okus in velja en zavoj za 8 dni 60 soldov.
Omenjena lekarna izdeluje tudi pile za prestenje života in proti madroni iz soka neke posebne rastline, katerih uspeh je velik, posebno pri zaprtem trupu, želodčnih boleznih itd. in se lahko uživajo o vsakem času brez obzira na dijeto. Ena škatlja velja 30 soldov.
Plašter in tudi tinktura proti kurjlm očesom in debelej koži — cena 3 plaštrov za kurja očesa 20 soldov. — Ena steklenica tinkture 40 soldov.
Edina zaloga v Trstu v lekarni Rovis, v Gorici v lekarnah Cristofoletti in Pontoni.
V tej lekarni govori se tudi slovenski.

TRŽAŠKA razstavina LOTERIJA.

1000 dobitkov v vrednosti gld. 213 550

LOZ 50 kr.

1000 dobitkov v vrednosti gld. 213.550

1. glavni dobitek: v gotovem 50.000 gld. ali 8800 cekinov.
2. glavni dobitek: v gotovem 20.000 gld. ali 3500 cekinov.
3. glavni dobitek: v gotovem 10.000 gld. ali 1750 cekinov.
4. glavni dobitek: ovratnik in uhani z briljanti, vrennost 10.000 gold.

Štirje dobitki: Kinč od zlata z briljanti in biseri v vrednosti po 5000 gld.
Pet dobitkov: Različne stvari za kinč v vrednosti po 3000 gld.
987 dobitkov v vrednosti po 1000, 500, 300, 200, 100, 50 in 25 goldinarjev.

Srečkanje 5. januarja 1883.

Cena jednemu lozu 50 kr.

Naročila s pridejanimi 15 kr. za poštnino naj se pošiljajo loterijski oddelek tržaške razstave
TRST, P. Grande 2. TRST, P. Grande 2.
Kdor hoče loze razprodajati, obrne naj se takoj na predstoječo adresu.

50 premij

Ustanovljena 1847

Diplom za zasluge mejnarodne zdravstvene razstave v Londonu 1881 za zdravstvene tvarine in aparate za pospeševanje zdravja.

PODPISI:

Nje veličanstvo, angleška kraljica Viktorija. — Njegova kr. visokost vojvoda Edinburški Spencer, razstavi načelnik. — Joh. Eriehsen, odseka načelnik. — Mark H. Judge, tajnik.

Ozdravljanje katara, kašlja, hripavosti, prsnih in želodčnih boleznih, pomanjkanja krvi

pri slabotnem životu in prebavljanju, kakor kreplilo pri vseh okrevajočih po vsakej bolezni vedno z gotovim uspehom rabljen.

Ivana Hoffa sladni izleček zdravstvenega piva, Ivana Hoffa koncentrirani sladni izleček, Ivana Hoffa sladna čokolada, Ivana Hoffa prsni sladni izlečni bonboni.

Vsokdanja pohvalna pisma priznavajo njih zdravilno moč.

Javna pohvalna pisma!

Prosimo Vaše blagorodje, pošljite mi zopet 28 steklenic vsakega izvstnega Ivana Hoffovega sladnega izlečka-zdravstvenega piva in 5 mošenj Iv. Hoffa prsnih sladnih bonbonov v plavem papirju proti povzetju. — Ob enem Vam poročam, da sem uže 5 let trpel vsled plučnega katara in pozneje skoraj eno leto vsled bijavanja krvi na zgagi in zgačkanju v sapniku; kar pa rabim pivo iz sladnega izlečka, čutim zdato boljšanje in upam, da se pri daljšej rabi popolnoma ozdravim. Sicer če bom le tako zdrav, kakor se čutim zdaj, uže sem popolnoma zadovoljin z Vašim Ivana Hoffa pivom iz sladnega izlečka. Z največjim spoštovanjem Vam vedno udani.

Edvard Kollman, merski nadzornik, V Mariboru, 27. novembra 1882.

Glavne zaloge: v Trstu: Fran Prinz, via Acquedotto, Jakob Seravalle lekarničar via Cavana; v Gorici: G Cristofoletti c. k. dvorni lekarničar; Pulj: Monay Delicaters. V Ljubljani: P. Lassnik H. L. Wenzel. V Mariboru: P. Molasek. Svarilo pred ponarejanjem. Naj se zahtevajo le pristni Hoffovi sladni preparati. (Varstvena marka, doprsna podoba iznajdenika, 12-1)

Vaše blagorodje!
Vaš Ivana Hoffa koncentrirani sladni izleček me je jako okreplil in moram Vam healo izreči za to izvrstno in dobrodelno zdravilo. Prosim pošljite mi še 6 steklenic koncentriranega sladnega izlečka.
Konst. vitez Dabrowsky, c. k. stotnik.

Hoffova sladna čokolada je zadostila uže davno čutečej potrebi kakor rejilo in zdravilo pri pomanjkanju krvi (Chlorose) in slabem mešanju krvi, kakor tudi mnogim iz tega izvirojočim boleznim.

Dr. med in phil. Feliks Paul Ritterfeld pr. zdravnik v Frankfurtu na M.

Hoffova sladna čokolada je zadostila uže davno čutečej potrebi kakor rejilo in zdravilo pri pomanjkanju krvi (Chlorose) in slabem mešanju krvi, kakor tudi mnogim iz tega izvirojočim boleznim.

Dr. med in phil. Feliks Paul Ritterfeld pr. zdravnik v Frankfurtu na M.

Hoffova sladna čokolada je zadostila uže davno čutečej potrebi kakor rejilo in zdravilo pri pomanjkanju krvi (Chlorose) in slabem mešanju krvi, kakor tudi mnogim iz tega izvirojočim boleznim.

Dr. med in phil. Feliks Paul Ritterfeld pr. zdravnik v Frankfurtu na M.

Hoffova sladna čokolada je zadostila uže davno čutečej potrebi kakor rejilo in zdravilo pri pomanjkanju krvi (Chlorose) in slabem mešanju krvi, kakor tudi mnogim iz tega izvirojočim boleznim.

Dr. med in phil. Feliks Paul Ritterfeld pr. zdravnik v Frankfurtu na M.

Hoffova sladna čokolada je zadostila uže davno čutečej potrebi kakor rejilo in zdravilo pri pomanjkanju krvi (Chlorose) in slabem mešanju krvi, kakor tudi mnogim iz tega izvirojočim boleznim.

Dr. med in phil. Feliks Paul Ritterfeld pr. zdravnik v Frankfurtu na M.

Hoffova sladna čokolada je zadostila uže davno čutečej potrebi kakor rejilo in zdravilo pri pomanjkanju krvi (Chlorose) in slabem mešanju krvi, kakor tudi mnogim iz tega izvirojočim boleznim.

Dr. med in phil. Feliks Paul Ritterfeld pr. zdravnik v Frankfurtu na M.

Hoffova sladna čokolada je zadostila uže davno čutečej potrebi kakor rejilo in zdravilo pri pomanjkanju krvi (Chlorose) in slabem mešanju krvi, kakor tudi mnogim iz tega izvirojočim boleznim.

Dr. med in phil. Feliks Paul Ritterfeld pr. zdravnik v Frankfurtu na M.

Hoffova sladna čokolada je zadostila uže davno čutečej potrebi kakor rejilo in zdravilo pri pomanjkanju krvi (Chlorose) in slabem mešanju krvi, kakor tudi mnogim iz tega izvirojočim boleznim.

Dr. med in phil. Feliks Paul Ritterfeld pr. zdravnik v Frankfurtu na M.

„LA VERIFICA“
izhaja 7., 18. in 27. vsacega meseca.
list za vsa uradna izžrebanja, toliko avstrijskih, kakor tudi inostranskih srečk, katerih dobitki niso bili še izplačani, prinaša vse finančne novice, številke loterije avstrijske in italijanske itd.
Vsak naročnik dobi v januarju izkaz vseh izžrebanih sreček od prvega žrebanja do konca leta 1882 in koledar za žrebanja za leto 1883.
Uže precej dobiva list tisti, kateri se precej naroči za leto 1883, brezplačno torej v januarju in decembru
Naročnina se sprejema vsak dan
Pogoji naročbe:
Od 1. januarja do 31. decembra: Trst v uradu gld. 1.70 — na dom pošiljan gld. 2.— za vse dežele austro-ogrské gld. 2.50, inostransko 8 frankov v zlatu, izvan poštne cene 10. frankov v zlatu, — posamezne številke 6 soldov. Uredništvo in uredništvo pri **Giuseppe Zoldan, Ufficio Verifica di tutte Estrazioni e Cambio Valute, blizo palače deželne vlade**
v TRSTU 4-4

Razprodaja konkursne mase,
po sodniško določenih cenah!
Le na DUNAJI, Bauernmarkt Nr. 13,
Na Dunaji **S. SCHEIN** Na Dunaji
Bauernmarkt 13. Bauernmarkt 13.
Posnetek in inventarjal:
Volneno blago v 3 barvah, prevloka, 1 „ 4/4 Sönderskega „ 7.50
„ „ „ „ „ „ 5/4 „ 7.75
„ „ „ „ „ „ 1 kos 50 vat. rumbur. tkanine „ 6.75
„ „ „ „ „ „ 1 kos 50 vat. rumburške naj- „ „
„ „ „ „ „ „ finije tkanine „ 18.—
„ „ „ „ „ „ Rjuhe za posteljo plat. 4/4 „ 6.50
„ „ „ „ „ „ Našivi iz atl. sa. „ „ 36
„ „ „ „ „ „ Našivi iz damast „ „ 25
„ „ „ „ „ „ 1 mizni prt 3/4 damast „ „ 1.10
„ „ „ „ „ „ 1 sorvijeta damast „ „ 30
„ „ „ „ „ „ Damast za tor. „ „ 35
„ „ „ „ „ „ Terač surova platnina „ „ 12 1/2
„ „ „ „ „ „ Briaalka za stekla in prah „ „ 12
„ „ „ „ „ „ Terač za ribanje, teško „ „ 7.90
„ „ „ „ „ „ 3/4 prt za kavo, barv. damast „ „ 1.50
„ „ „ „ „ „ Širting, bel, le teško vrste „ „
„ „ „ „ „ „ 10 vstav. „ „ 6.25
„ „ „ „ „ „ s posteljna prta in 1 namizni „ „
„ „ „ „ „ „ prt v ripsu „ „ 7.—
„ „ „ „ „ „ Žepne rute z robom, najfineje is- „ „
„ „ „ „ „ „ platna „ „ 30
„ „ „ „ „ „ Žepne rute z robom 1 kos „ „ 8
„ „ „ „ „ „ Barhenti za oblake i kosmansi „ „ 35 1/2
„ „ „ „ „ „ Barhenti pis. v in vrvice „ „ 30 1/2 35
Razen tega velika zbira enojno in dvojno širokih finih volnenih tvarin, francoskih kašmirov, črnih in v vseh b. rvah. 6-6
Vse zgoraj imenovano blago se odpušlja hitro po prejete naročilu, proti poštnim povzetju.
Naročila v deželah se točno izvrstajo.